

Palantiro manifestas kaip „superpiktadario pamąstymai“

Kadangi internete pasirodė viena kita labai paviršutiniška, netgi iškreipta Palantiro manifesto traktavimo versija (pvz. Valdo Sutkaus), nutariau remtis Vakarų Europos užsienio spaudos objektyvia analize ir faktais.

Theguardian.com skelbia, kad „Technologijų įmonės generalinio direktoriaus Alexo Karpo įrašai, kuriuose giriamas JAV karinis dominavimas ir dirbtinio intelekto ginklai, sukėlė nerimą“. Straipsnis buvo paskelbtas 2026 m. balandžio 21 d. „Taigi, – rašoma leidinyje, JAV šnipinėjimo technologijų bendrovė „Palantir“ paskelbė manifestą, kuriame giriami Amerikos galios privalumai ir teigiama, kad kai kurios kultūros yra prastesnės už kitas – tai, ką parlamentariai (*Didžiosios Britanijos – mano pastaba*) pavadino „Roboto policininko filmo parodija“ ir „superpiktadario pamąstymais“.

„Kai kurios kultūros padarė gyvybiškai svarbią pažangą; kitos išlieka neveiksmingos ir regresyvios“, – 22 punktų įrašė X rašė Palantiras, kuriame taip pat raginama nutraukti Vokietijos ir Japonijos „pokario sterilizavimą“. Įrašė JAV raginama atkurti karinę tarnybą, teigiant, jog **„laisvoms ir demokratinėms visuomenėms“ reikia „kietosios galios“, kad jos nugalėtų.**

Manifeste taip pat buvo prognozuojama ateitis, kurioje dominuos autonominiai ginklai: **„Klausimas ne tas, ar bus kuriami dirbtinio intelekto ginklai; klausimas, kas juos kurs ir kokių tikslų. Mūsų priešininkai nesustos ir nesileis į teatrališkas diskusijas apie technologijų, skirtų kritinėms karinėms ir nacionalinio saugumo reikmėms, kūrimo privalumus. Jie tęs darbą.“**

Šis pareiškimas yra naujausias iš daugelio garsių „Palantir“ ir jos generalinio direktoriaus Alexo Karpo pareiškimų, kurie, regis, rodo, kad Karpas save laiko ne tik programinės įrangos įmonės vadovu, bet ir ekspertu, turinčiu svarbių įžvalgų apie civilizacijos ateitį.

Alex Karp

Tai sukėlė kelių parlamento narių kritiką, kurie teigė, kad tai kelia dar daugiau klausimų dėl JK sutarčių su šia bendrove portfelio. „Palantir“ yra sudariusi daugiau nei 500 mln. svarų sterlingų vertės sutarčių Didžiojoje Britanijoje, įskaitant 330 mln. svarų sterlingų sutartį su NHS, taip pat sandorius su policija ir Gynybos ministerija. **Šie sandoriai sulaukia vis daugiau kritikos.**

„Palantiro manifestas, kuriame **pritariama dirbtinio intelekto vykdymui piliečių stebėsenai kartu su nacionaline tarnyba JAV**, yra arba „RoboCop“ filmo parodija, arba nerimą keliantis narcisistinis arogantiškos organizacijos tiradas“, – teigė Martinas Wrigley, liberalų demokratų parlamento narys, kuris yra Bendruomenių rūmų mokslo ir technologijų atrankos komiteto narys.

„Bet kuriuo atveju tai rodo, kad bendrovės etosas visiškai netinkamas dirbti su JK vyriausybės projektais, susijusiais su jautriausiais piliečių privačiais duomenimis.“

Neaišku, kas įkvėpė „Palantirą“ paskelbti manifestą, kuris, regis, pakartoja praėjusiais metais išleistą Karpo knygą „Technologinė respublika“. Toje knygoje apgailestaujama dėl plačiai paplitusio „pasitenkinimo“ tarp „inžinierių ir įkūrėjų“, kurie kuria nuotraukų dalijimosi programėles, **užuot bendradarbiau su vyriausybėmis, siekdami užsitikrinti „dominuojančią vietą Vakarų geopolitinėje tvarkoje“**. Kovo pradžioje duotame interviu CNBC Karpas teigė, kad **dirbtinis intelektas „sutrikdys“ „labai išsilavinusių, dažnai moterų rinkėjų, kurie daugiausia balsuoja už demokratų“, galią ir vietoj to suteiks galią „profesiškai apmokytiems, darbininkų klasės, dažnai vyrams, darbininkų klasės rinkėjams“**.

Žiūrėti paveikslėlį per visą ekraną

„Palantir“ turi 330 mln. svarų sterlingų sutartį su NHS, taip pat susitarimus su policija ir Gynybos ministerija. Nuotrauka: NurPhoto/Getty Images

Rachael Maskell, Leiburistų partijos parlamento narė, buvusi NHS darbuotoja ir „Palantir“ 330 mln. svarų sterlingų sutarties, skirtos padėti valdyti NHS England federalinę duomenų platformą, kritikė, „Guardian“ sakė: „Tai, kas skelbiama kelia gana didelį nerimą...bandoma iš to suprasti „Palantir“ komercinę poziciją, kuri akivaizdžiai siekia atsидurti gynybos revoliucijos centre technologijų amžiuje. **Jie yra daug daugiau nei technologinių sprendimų įmonė, jei bando veikti politiką ir investavimo pasirinkimus.**“ „Atėjo laikas vyriausybei rimtai suprasti „Palantir“ kultūrą ir ideologiją bei tai, kaip ji kuo greičiau pasitrauks iš savo sutarčių.“

Praėjusį mėnesį „Guardian“ pranešė, kad „Palantir“ suteikta prieiga prie itin jautrių JK finansų reguliavimo duomenų. Finansinio elgesio tarnyba (FCA) sudarė sutartį (su Palantir) tirti jos vidaus žvalgybos duomenis. Parlamentarai paragino vyriausybę nutraukti šį sandorį.

Praėjusią savaitę vykusiuose debatuose parlamento nariai taip pat reikalavo, kad vyriausybė nutrauktų sutartį su NHS.

„Keistų ir nerimą keliančių „Palantir“ vadovybės citatų netrūksta“, – sakė Timas Squirrellas, kampanijų grupės „Foxglove“ strategijos vadovas.

„Šis naujausias nenuoseklių, komiksų knygelės piktadario vertų Alexo Karpo pareiškimų etapas rodo, kaip giliai „Palantir“ yra įsitvirtinusi Trumpo ir didžiųjų technologijų bendrovių ašyje, susitelkusi ties JAV dominavimu ir visiškai netinkama būti arti mūsų viešųjų paslaugų.“

„„Palantir“ „manifestas“ skamba kaip superpiktadario plepalai“, – sakė liberalų demokratų parlamento narė Victoria Collins. „Bendrovė, kuri turi tokius atvirus ideologinius motyvus ir negerbia demokratinės teisinės valstybės, neturėtų būti niekur šalia mūsų viešųjų paslaugų.“

„Palantir“ atstovas spaudai teigė: **„„Palantir“ programinė įranga padeda padidinti NHS operacijų skaičių, sutrumpinti vėžio diagnostavimo laiką ir išlaikyti Karališkojo laivyno laivus jūroje.“**

„Palantir“ išleido grėsmingą korporacinį manifestą

Tai „komiksų“ lygio piktadarybė, - rašoma futurism.com leidinyje.

Kariuomenės ir žvalgybos rangovas „Palantir“ ilgai stengėsi atremti kaltinimus, kad Pentagono vardu sudaromos sąlygos orveliškam **stebėjimo valstybės** kūrimui. Alexo Karpo vadovaujama bendrovė gavo didžiules federalinio finansavimo sumas, skirtas sukurti Imigracijos ir muitinės kontrolės stebėjimo platformą, kartu su daugybe kitų sutarčių dėl karinių operacijų, policijos ir sienų kontrolės – **ne tik su JAV, bet ir su Izraelio kariuomene bei JK vyriausybe.**

Jei platesnė jos misija sustiprinti nacionalinį saugumą naudojant pažangiausias šnipinėjimo technologijas būtų pernelyg neskaidri, Karpas parašė 320 puslapių tomą pavadinimu **„Technologinė respublika: kietoji galia, švelnus tikėjimas ir Vakarų ateitis“**. Nors pati knyga buvo išleista kiek daugiau nei prieš 14 mėnesių, savaitgalį bendrovės tviteryje paskelbta 22 punktų santrauka aiškiai atskleidė bendrovės ir jos prieštarai vertinamo generalinio direktoriaus grėsmingą pasaulėžiūrą, sukeldama šokiruotą reakciją.

Belgų technologijų filosofas Markas Coeckelberghas manifestą apibūdino kaip „technofašizmo pavyzdį“, o graikų ekonomistas Yanis Varoufakis, interpretuodamas Palantiro „siaubingą ideologiją“, perspėjo, kad „ateina dirbtinio intelekto varomi žudikai robotai“.

„Engadget“ atkreipė dėmesį, kad santrauka „skaitoma kaip komiksų piktadario pamąstymai“ – ir mes negalime nesutikti.

Jau kyla pavojaus signalas. Karpas ragina, kad nacionalinė tarnyba būtų „visuotinė pareiga“ ir **kad būtų atšauktas „pokario Vokietijos ir Japonijos sterilizavimas“**. Jis taip pat ragina taikyti **„kietąją galią“ „moralinio patrauklumo“ sąskaita** ir teigia, kad **žmonės neturėtų „ieškoti politinėje arenoje sielos ir savęs lavinimo“**.

Tuo tarpu jis ragina „Vakarus“ atsikratyti bet kokio „įtraukimo“ jausmo, atsispirti „paviršutiniškai tuščio ir tuščiavidurio pliuralizmo pagundai“, glaudžiai atkartoti kraštutinių dešiniųjų nuolatinius raginimus nutraukti tai, ką jie vadina

„pažadintais“ – iš esmės įtraukiais ir antidiskriminaciniais – įsitikinimais. (Taigi Karpas lapkritį investuotojams sakė, kad **„Palantir“ yra „pirmoji bendrovė, kuri visiškai priešinasi pabudimo teorijoms“.**)

Knygoje taip pat teigiama, kad **naująją pasaulio tvarką neišvengiamai nulems programinė įranga ir dirbtinio intelekto valdomas karas, o „smurtinių nusikaltimų“ problemą turi išspręsti Sili. (Sili – tai kas? Gal Silicio slėnis?-mano pastaba)**

<https://futurism.com/artificial-intelligence/palantir-corporate-manifesto>

„Palantir“: kodėl jos politinis manifestas kelia ažiotažą

Žurnalistas iš dw.com, David Ehl, rašo: **„JAV technologijų bendrovė paskelbė 22 punktų manifestą apie X, kuris gerokai viršija įprastą korporacinę komunikaciją. Kritikai teigia, kad tai „techno-fašizmo“ įrodymas.“**

Savo knygoje **„Technologinė respublika“** Alexas Karpas išdėsto savo požiūrį į pasaulį, pradėdamas ją tiesmuku perspėjimu, kad **Silicio slėnis prarado krypties pojūtį**. Ir Karpas nėra šiaip sau. Milijardierius neseniai buvo įtrauktas į žurnalo „Time“ 100 įtakingiausių žmonių pasaulyje sąrašą. Jis taip pat yra prieštaringai vertinamos duomenų analizės programinės įrangos bendrovės „Palantir Technologies“ generalinis direktorius.

Oficialioje korporacinėje paskyroje X Karpas paskelbė knygos santrauką 22 punktuose, kuri skamba kaip bendrovės politinis manifestas ir sukėlė diskusijas tiek technologijų, tiek politiniuose sluoksniuose.

Kokios yra pagrindinės išvados?

Savo įrašė „Palantir“ pozicionuoja save technologijų ir saugumo politikos sankirtoje, išreikšdama plataus masto nuomones, kurios patenka į šias plačias kategorijas:

Geopolitika ir saugumo politika

„Atominiis amžius baigiasi“, – teigiama jame, signalizuojant, kad **ateityje atgrasymas nebebus pasiekiamas branduoliniais ginklais, o dirbtinio intelekto pagrindu veikiančiomis sistemomis.**

Ir einama dar toliau: „Klausimas ne tas, ar bus kuriami dirbtinio intelekto ginklai; klausimas, kas juos kurs ir kokių tikslų.“ Priešininkai nepasimes teatrališkose diskusijose, o stumsis į priekį. **„Palantir“ pabrėžia programinės įrangos valdomos kietosios galios poreikį:** „Švelniosios galios, vien tik aukštųjų siekiančios retorikos, ribos buvo atskleistos.“ Be to, teigiama, kad Amerikos galia leido pasiekti nepaprastai ilgą taikos laikotarpį.

Kartais manifestas yra politiškai konkretus: **„Vokietijos ir Japonijos sterilizavimas po karo turi būti atšauktas.“** Jame teigiama, kad Europa, kuri iki šiol silpnai ginkluota, moka didelę kainą už Vokietijos nusiginklavinimą po Antrojo pasaulinio karo. Ir jei „labai teatrališkas įsipareigojimas Japonijos pacifizmo“ tęsis, Azijoje gresia valdžios pasikeitimas.

Visuomenės ir politikos santykiai

„Palantir“ teigia, kad šiuo metu „draudžiama“ aptarinėti skirtingus įvairių „kultūrų“ pasiekimus. Ji teigia, kad Amerika turi atsispirti „tuščio ir tuščiavidurio pliuralizmo“ pagundai. **Abu teiginiai atitinka JAV prezidento Donaldo Trumpo ir jo aplinkos propaguojamą MAGA ideologiją.**

Tačiau „Palantir“ vengia atvirai pataikauti šiai ideologijai, kaip linkę daryti kai kurie įtakingi balsai Silicio slėnyje. „Šiuolaikinės politikos psychologizavimas mus klaidina“, – teigiama joje, teigdama, kad tie, kurie ieško politinės arenos, kad pamaitintų savo sielą ir savęs jausmą, galiausiai nusivils. Kitur bendrovė ragina stabtelėti ir apmąstyti, o ne švęsti, nugalint priešus.

Technologijų sektoriaus vaidmuo

Ji ne kartą atkreipia dėmesį į technologijų įmonių ir JAV vyriausybės santykius: „Silicio slėnis yra morališkai skolingas šaliai, kuri sudarė sąlygas jo iškilimui“, – toks yra jos pradinis argumentas. „Palantir“ pasisako už mąstymą toliau nei programėlių „tironija“, o užuot skatinusi technologijų ekonomiką, kuri skatina augimą ir saugumą.

„Silicio slėnis turi atlikti vaidmenį sprendžiant smurtinių nusikaltimų problemą“, – teigia bendrovė, kuri parduoda savo produktus teisėsaugos institucijoms visame pasaulyje.

Ką sako kritikai?

Yanis Varoufakis, ekonomistas ir Graikijos finansų ministras euro zonos skolų krizės metu 2015 m., pasidalijo originaliu įrašu su komentaru: „Jei blogis galėtų tviterio žinutėje rašyti, tai jis ir darytų!“

Olandų populizmo tyrinėtojas Casas Mudde apibūdino Palantiro temą kaip raginimą sukurti pasaulį, kuriame dominuoja autoritarinės Jungtinės Valstijos ir kuri kontroliuoja technologijų stebėjimo bendrovės, pavadindamas ją **„grynu technofašizmu!“** „LinkedIn“ tinkle Mudde teigė, kad jos pasaulėžiūra diskvalifikuoja „Palantir“ kaip verslo partnerę. **Europa turėtų ne tik nutraukti bet koki naują bendradarbiavimą, bet ir „turėtų kuo greičiau atsisakyti šios technofašistinės bendrovės!“**

Kas tiksliai yra „Palantir“?

Pavadinimas „Palantir“ kilęs iš J. R. R. Tolkieno fantastinio epo „Žiedų valdovas“. Siužete tai vadinamieji „regėjimo akmenys“ – galingi komunikacijos įrankiai, kuriuos naudoja piktadariai, siekiantys pavergti laisvas Viduržemės tautas.

Bendraįkūrėjas ir pagrindinis investuotojas yra Peteris Thielis, kurio parama laikoma svarbia Trumpo politinio iškilimo priežastimi. Thielis gimė Frankfurte, Vokietijoje, kur, beje, vėliau keletą metų gyveno Karpas.

Už „Palantir“ stovi JAV investuotojas Peteris Thielis, kuris taip pat padėjo pradėti Donaldo Trumpo politinę karjerą.

Piter Thiel

Savo svetainėje „Palantir“ reklamuoja programinę įrangą, skirtą padėti vyriausybėms ir įmonėms priimti sprendimus realiuoju laiku – „nuo gamyklų iki fronto linijų“.

Kas naudoja stebėjimo programinę įrangą?

Daugelis JAV vyriausybinių agentūrų naudoja „Palantir“, pavyzdžiui, „Army Vantage“ programa buvo sukurta specialiai kaip operacinė sistema JAV armijai. Karo prieš Iraną metu dirbtinio intelekto valdoma taikinių paieškos programinė įranga „Maven“ teikė duomenis daugybei oro antskrydžių.

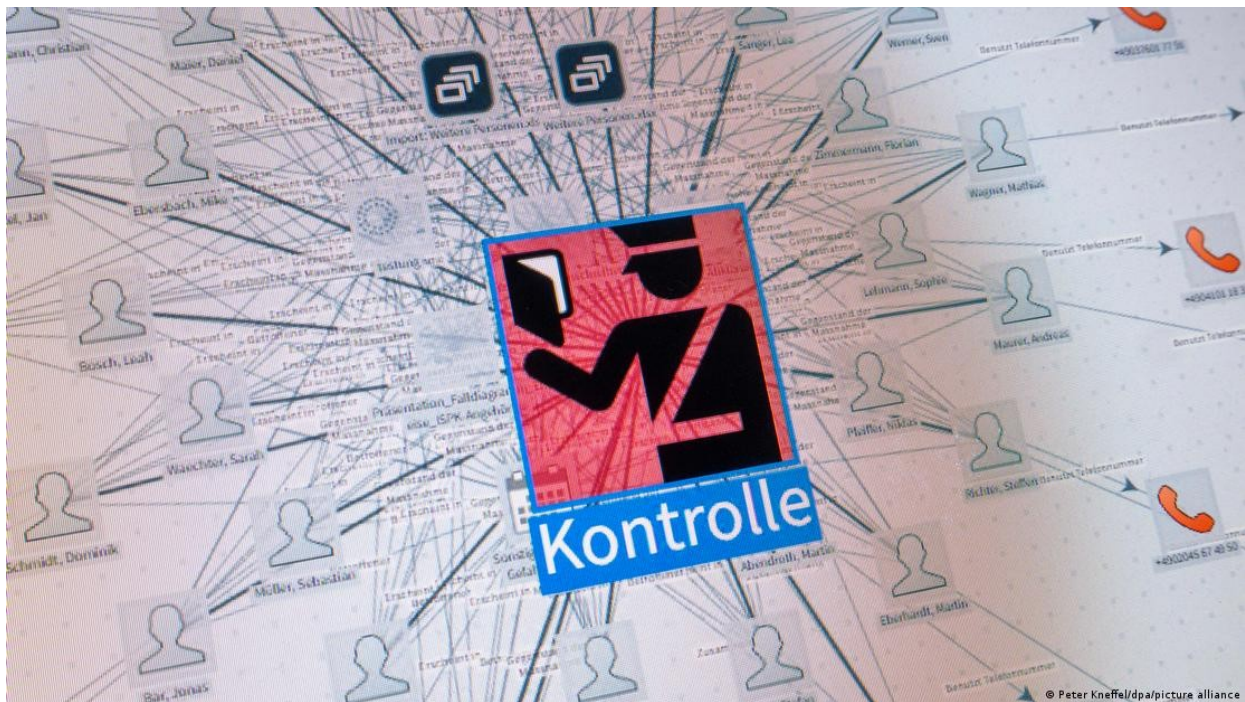
Palaikyta dirbtinio intelekto, „Maven“ sukurta taip, kad sutrumpintų vadinamąją „žudymo grandinę“ – tai yra sprendimų priėmimo procesą ir laiką tarp karinio taikinio identifikavimo ir jo užpuolimo. Neaišku, ar paveikslėlyje parodytas išpuolis prieš Teheraną buvo įvykdytas naudojant „MavenImage“: Social Media/REUTERS

Duomenų analizės platformą „Foundry“ įvairiais tikslais naudoja vyriausybės agentūros JAV ir Europoje. Pavyzdžiui, Nyderlandai ir Graikija naudojo šią paslaugą COVID-19 plitimui stebėti.

„Gotham“, bene geriausiai žinoma „Palantir“ programa, saugumo agentūros naudoja **informacijai apie asmenis greitai rinkti iš viešųjų ir privačių šaltinių**. Čia taip pat pagrindiniai klientai yra JAV agentūros, tokios kaip CŽV ir ICE, taip pat Europos saugumo agentūros.

Kur Vokietijoje naudojama „Palantir“ programinė įranga

Kelios regioninės policijos pajėgos Vokietijos žemėse, įskaitant Heseno ir Bavarijos žemių policijos pajėgas, taip pat naudoja modifikuotas „Palantir“ versijas. Šiaurės Reine-Vestfalijoje daugiametė sutartis baigsis spalio mėnesį – žemė paskelbė naują konkursą dėl tyrimo programinės įrangos, kuriame gali dalyvauti „Palantir“ ir jos konkurentai.

Bavarijos policijos programinė įranga „VeRA“ yra supaprastinta „Gotham“ versija, sukurta taip, kad atitiktų Vokietijos duomenų apsaugos standartus, tačiau Vokietijos vyriausybė siekia išplėsti dirbtinio intelekto valdomos stebėjimo naudojimą. **Vokietijos vyriausybė taip pat planuoja priimti įstatymą, kuris leistų programinei įrangai nuskaityti didelius kiekius viešai prieinamų duomenų, tokių kaip balsai ir veidai socialinės žiniasklaidos įrašuose, ir iš jų kurti biometrinius profilius.** Tai palengvintų saugumo agentūrų, naudojančių „Palantir“ ar konkuruojančias programas, atliekamus tyrimus. **Tačiau kritikai tai laiko žingsniu stebėjimo valstybės link.**

<https://www.dw.com/en/palantir-why-its-political-manifesto-is-causing-a-stir/a-76895480>

Griežta galia, tuščiaviduris pliuralizmas:

„Palantir“ „technofašistinio“ manifesto skaitymas

„Palantir“ tapo Trumpo administracijos numylėtiniu, o JAV prezidentas anksčiau šį mėnesį socialinės žiniasklaidos įrašė gyrė bendrovę už „puikius karo gesinimo pajėgumus ir įrangą“.

JAV gynybos rangovas „Palantir Technologies“ sekmadienį (balandžio 19 d.) paskelbė 22 punktų įkūrėjo Alexo Karpo 2025 m. knygos „Technologinė respublika“ santrauką, kuri interpretuojama kaip bendrovės manifestas.

Be kita ko, sąrašė abejojama pliuralizmo verte ir **raginama Silicio slėnį atsisakyti technologinių inovacijų kitose srityse, kad jis atliktų didesnę vaidmenį JAV gynyboje.** Mokslininkai visame pasaulyje išreiškė susirūpinimą dėl jo turinio ir laiko, atsižvelgiant į didėjančią „Palantir“ artumą prie Trumpo administracijos.

Olandų politologas Casas Mudde įrašą pavadino „vienu baisiausių dalykų, kuriuos mačiau pastaruosiu metu“, ir paragino Europos tautas nutraukti priklausomybę nuo „technofašistinės“ bendrovės saugumo srityje.

<https://indianexpress.com/article/explained/palantir-manifesto-alex-karp-10652206/>

PS

Beje, Lietuvoje irgi veikia Palantir atstovybė. Mūsų žurnalistams visai neįdomu, KĄ jis čia veikia, KAS joje dirba ir KIENO labui. Gal kokie europarlamentarai galėtų įsikišti į Palantir veiklos reikalų analizę?